

ئافرهتان به گهرمی یادی راپه‌رین ده‌که‌نه‌وه‌و داوای دروستکردنی سۆزی نه‌ته‌وه‌یی له‌لای منداڵان ده‌که‌ن

دایکانی کورد به درێژایی میژوو له په‌روه‌ده‌کردنی رۆڵی نازاو چاونه‌ترس و نیشتمانپه‌روه‌ردا پێش‌ه‌نگ بوون و خۆشیان شان به شانی باوک و برا و هاوسهر و کۆپیان له شۆپشه و په‌رخۆدانی کورد به‌شدار بوون. لهم دۆخه‌شدا که ههرێمی کوردستان به‌ته‌واوی له هاوبه‌شیی راسته‌قینه‌ له‌عێراقدا په‌شتگۆی خراوو هه‌موو هه‌ولێکانی بۆ بونیادناوه‌یی عێراقی دواي رووخانی به‌عس نادیده گیراوه‌ ته‌نانه‌ت قوتی خه‌لك و بودجه‌که‌ی له سه‌رده‌می سه‌رۆك و نه‌زیرانی پێشوی دهلته‌ی عێراقه‌وه تا هه‌نوكه‌ به‌راوه، هاوكات دواي قوربانیه‌کی زۆر که پێشمه‌رگه‌ نه‌به‌رده‌کانی کوردستان توانییان نه‌فسانه‌ی داعش پوچ بکه‌نه‌وه و له سه‌ر خاکی کوردان رایانمالن، له ئێستاشدا که هه‌نگاوه‌كان له دامه‌زراندنی دهلته‌ی کوردستان نزیک ده‌بنه‌وه و سه‌رۆکی ههرێمی کوردستانیش سه‌ر مه‌شقی نه‌و هه‌نگاوه‌كان ده‌کات، چارێکی دایکانی کورد په‌شتیوانی نه‌و نامانجه‌ نه‌ته‌وه‌یه‌ ده‌که‌نه‌وه و وێرانی نه‌وه‌ی به‌ گهرمی پێشوازی له یاده‌کانی راپه‌رینی مه‌زنی ساڵی ۱۹۹۱ ده‌که‌نه‌وه، هاوكات خوازیاری دروستکردنی سۆزی نیشتمانی و نه‌ته‌وه‌یی له‌لاین دایکانه‌وه بۆ منداڵه‌کانیان، نه‌وه‌ش به هه‌رێمی ولاتپارێزی داده‌نێن که خۆی له هه‌یه‌به‌تی ناوی پێرۆزی پێشمه‌رگه‌دا وێنا ده‌کات. به‌شداربووانی نه‌م راپۆرتی گولان نه‌و پرسه‌ گرینگه‌ تاوتوی ده‌که‌ن.

يادەكانى راپەرىن نىك دەبىنە، پەيامى ئافرىتان بۇ بارودۇخى ئېستاي كوردستان دەپت ئەو دەپت كە نەتەوى كورد ھېچ كاتىك كوناپەتتى قبول نەكردو، بەپىچەوانە ھەمىشە قوربانى داوۋە بۇ ئاشتى و ئازادى و رزگارى و رزگاربۇونى تەوايش تەنبا بە دامەزرانى دەولەتتى كوردستان مسوگەر دەپت، تەنبا گەرەتتېش بۇ ئەو يەكگرتن و يەكپىزى كوردە و ناپت خوين و خەباتى شەھىدانمان بە فېرۇ بدېن. پىئوستە لەم بارۇدوخە ھەستىارەشدا زۇر زياتر وريا و يەكدل و يەكدەست و ھاودەنگ بېن، تاوگو دەستكەوتەكان لە دەست نەدېن.»

بېرىقان جەبار ھەمدە (بېرىقان گەردى) مېدىكارو چالاكى سىياسى و ئەندامى مەكتەبى رۇشنىرى لى ۱۵ خانەقىنى پارتى دېموكراتى كوردستانە ئەووش رايوايە «گرانەھاترىن شت بۇ ھەر نەتەوئەيك ولات و نىشتمانەكەبەتتى، بۇ ئىمەى كوردىش ھەروايە و ھەرچى كۇشش بەكەين لە پىناويدا ناتوانىن ھەقى خۇى بې بدېن. ئىمەش خاكى خۇمان ھەيە و لەسەر ئەو خاكە لەدايك دەبىن و گەشە دەكەين و دەژىن، ئەگەر لەژىر دەسلالائى داگېرەدا نەبېن، ئەو ئاسايشمان بۇ داىبىن دەكرىت و ئاسوودە دەژىن، بەپىچەوانە ھەمىشە لە ژىر ھەپەشە و مەترسىدا دەبىن. بۇيە خۇشەويستى نىشتمان ئەركىكى پېرۇزە و ولات ناسنامەى نەتەوئەبى پىشەكش كوردو، بۇيە پاراستى ئەو ناسنامەى ئەركى سەرشانى تاك بە تاكامانە و داىكائىش لە دروستكردى ئەو ئەوئىندارىيە پشكى شېرىان بەر دەكەوت. چونكە داىكان ھەر لە مندالئەمە فېرى سۆز و خۇشويستى ولاتمان دەكەن، ولاتئىش مالى گەورەى ھەموومانە ھەم دەپت بېپارزىن و ھەم دەپت خاوين رايگېرن.»

بېرىقان گەردى بە بەرزى يادى راپەرىنى شكۇدارى بەھارى ۱۹۹۱ باشورى كوردستان دەكەتەو بە پىئوستى دەزانئەت بە گەرمى پىشوازى لەو مېژوۋە بكرىت. ھەر لەو بارەشەو دەپت: راپەرىن بوۋە ھۇى رىشەكشكردى زۇلم و زۇردارى لەسەر كوردستان و سەرفرازى و سەركەوتنى كوردى تۇمار كورد، ھەرىمى كوردستان دەستكەوتىكى گەورەى راپەرىن و خۇئى گەشى شەھىدان و خەباتى ھېزى پىشەمەرگەو جەماوەرى بەشەرەفى كوردستانە كە پىئوستە ئەو دەستكەوتە بەكەينە ھەوينى دامەزراندنى دەولەتتى سە رىبەخۇى كوردستان و بە گيان و رۇح بېپارزىن.»

زانيار داقتوقى رۇژنامەنووس و چالاكى سىياسىيەو سەرتا ھېما بۇ ئەو دەكات كە سۆزى نەتەوئەبى و خۇشويستى نىشتمان شتىكى خۇپسكەو مندال ھەر زو بە زىد و ولات و نىشتمانى خۇى ئاشنا دەپت، بەلام پەرسەندەن و گەشەى ئەو ئىنتىما نىشتمانىيە لە داىك و خىزان و قوتابخانەو دەستپىدەكات. بە روونكردەوئەبى بەسەرھات و رووداۋەكانى مېژوۋى كورد و سالىادو ئاھەنگ و بۇنە نەتەوئەبىيەكان، دىتوانىن بەرچاۋروئىيەكى زياتر بە مندال بېخشىن، دروستبۇونى سۆزى نىشتمانى و فكرى نەتەوئەبىش لەلاى مندال، دەپتە چەكىكى بەھېز كە دەتوانئەت لە داپوژدا ولاتەكەى بې بېپارزىت. ئىمەى موسلمان دەزانىن تەنانت لە قورناتى پېرۇزدا بە وردى باس لە خۇشەويستى نەتەوئەبى نىشتمان كراۋە.»

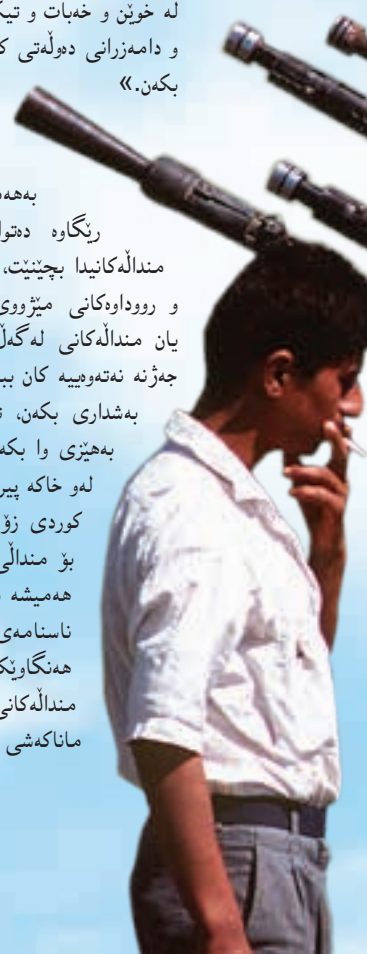
وداد ھەمىد سەعبەد بەرپىسى ئەنجمەنى ئافرىتانى قەزاي دوز، سەرتا باسى ئەو دەكات كە ھەر پىشەمەرگەيەكى قارەمانى ئەم كوردستانە داىكىكى نىشتمانپەرور پەرورەدى كوردوۋو ئافرىتى كوردىش لە ھەموو شۇپشەكان و بزافى رزگارخوۋازى كوردستان، شان بە شانى پياون بەشدار بوون و رۇلى بەرچاۋيان لە بەرەپىشەوئەبىدى ئامانجە نەتەوئەبىيەكاندا ھەبوۋە. ھاكات دەپت: «لەم كات و بارودۇخەدا كە سەرتاىەكى تازەبە بۇ بىناداننى دەولەتتى كوردستان، دەپت داىكانى كورد لە ھەموو كاتىك زياتر رۇلەكانى خۇيان ھان بەن بۇ ئەوئەبى پىشەمەرگەتاسا پىشوازى لە دەولەتتى سەربەخۇى كوردستان بەكەن. ئەو قەيرانەش كە دروست بوۋە، ھەر بەفېتى دوزمنانى گەلى كورد بوۋە كە بەرۇكى گرتوۋىن، بۇيە زۇر پىئوستە فېرى مندالەكانمان بەكەين كە كورد بەھۇى نەبوونى كيانى سەربەخۇى، ھەمىشە لەناو ئازارو مەينەتتەبەكاندا ژياۋە و كاتى ئەو ھاتوۋە بە تەواۋى خۇى رزگار بكات.» گوتىشى: «دەپت ھەست و سۆزى مندالەكانمان بېجولئىن بۇ ئەوئەبى ئىنتىما نىشتمانى بېر و فكرى نەتەوئەبىيان بەكەن چەكىكى مەغرىفى بۇ پاراستى خاك و ئالا و ولاتى خۇمان. پىئوستە ئەو بە نەوئەبى كورد بزانت ئەم ئازادىيەى ھاتۆتە كايەو بەرھەمى خۇئى شەھىدان و گىبانەخشىن و فېداكارى ھېزى پىشەمەرگەيە كە تا ئىشتاش لە بەرەكانى جەنگدا لە جىگائى ھەموو جىھان شەرى گەورەترىن رىنخراۋى تېرۇرىستى دەكەن. لەم رۇژانەشدا كە لە نەورۇز و يادى راپەرىنە مەزەنەكەى گەلى كورد نىك دەبىنە، دەپت ۋەك داىكانى كورد ھەولئى يەكزىبى ناومالى كورد و ئاشتەوايى ناوخۇبى بدېن، چونكە ھەر يەكپىزى بوۋە كە تەوئەبىتتى كۆت و بەند و زنجىرى دېلى تېكىشكىنئەت، پەيامى ئىمە ئەوئەبى ھەموو حزب و لايەنەكان رىز لە خوين و خەبات و تېكۇشانى شەھىدان بگرن و بە كۇدەنگى و دامەزرانى دەولەتتى كوردستان رۇخى پاكى شەھىدانمان شاد بەكەن.»

رۇژنامەنووس و چالاكى مەدەنى شىلان عوبدولمەناف، سەبەرت بەھەمان پەرس دەپت: «ئافرىت لە زور رىگاۋە دەتوانئەت سۆزى نەتەوئەبى لەناو دلى مندالەكانىدا بېچىت، بۇ نەمۇنە دەتوانئەت ھەولئەت چىرۇك و رووداۋەكانى مېژوۋى كورد بۇ مندالەكانى باس بكات. يان مندالەكانى لەكەل خۇيدا بو كەرنەقال و ئاھەنگ و جەژنە نەتەوئەبىيە كان ببات و ھانىشبان ببات لەو چالاكىيانەدا بەشدارى بەكەن، تاوگو ھەست بە سوز و پىئەندىيەكى بەھېزى وا بەكەن، كە ئەوانىش پارچەبەكەن لەو ولاتەو لەو خاكە پېرۇزە جىياناكرىنە، لەلايەكى دىكەوئە ناولى كوردى زۇر گرېنگەو كاتىك داىك ناولى كوردى بۇ منداللى خۇى ھەلدەبېزىت، ئەو مندالەكەى ھەمىشە شانازى بە ناۋەكەى دەكات و وادەزانئەت ناسنامەى نەتەوئەبى بە ناۋەكەيەو گرىدراۋە. ھەنگاۋىكى دىكە ئەوئەبى داىك ھەولئەت مندالەكانى فېرى سرودى نىشتمانى بكات و ماناكەشى بۇيان روون بكاتەو. لە ئىشتاشدا كە لە

خاكى خۇمان ھەيە و لەسەر ئەو خاكە لەدايك دەبىن و گەشە دەكەين و دەژىن، ئەگەر لەژىر دەسلالائى داگېرەدا نەبېن، ئەو ئاسايشمان بۇ داىبىن دەكرىت و ئاسوودە دەژىن، بەپىچەوانە ھەمىشە لەژىر ھەپەشە و مەترسىدا دەبىن

ناولى كوردى زۇر گرېنگەو كاتىك داىك ناولى كوردى بۇ منداللى خۇى ھەلدەبېزىت، ئەو مندالەكەى ھەمىشە شانازى بە ناۋەكەى دەكات و وادەزانئەت ناسنامەى نەتەوئەبى بە ناۋەكەيەو گرىدراۋە

پىئوستە ھەموو حزب و لايەنەكان رىز لە خوين و خەبات و تېكۇشانى شەھىدان بگرن و بە كۇدەنگى و دامەزرانى دەولەتتى كوردستان رۇخى پاكى شەھىدانمان شاد بەكەن

لە پېشوازی 8ی مارسدا خەباتی یەكسانىخوازی بەردەوامە

لە ھەلومەرجیکدا
پېشوازی لە ھەشتی مارسى دەكەین
كە جیهان بە یەكێك لە ئالۆزترین كاتەكانى
خۆیدا تێدەپەریخ. سەرھەلدا و گەشە كردنى داعش
و ئیسلامى سیاسى لە رۆژھەلاتى ناوھەراست و شەپرو
ئاوارە بوونى ملیۆنان كەسى بێتاوان وایكردوو بەرودۆخى
ئافرەتان مەترسیدارتر بێت. كەچى ئەم بەرودۆخە ئەك
ئافرەتانى خەباتكارى كوردی نەترساند، بەلكو ھاوشانى پیاوان
لە رووبەر و بوونەوهى داعشدا رۆلێكى بەرچاویان گێرا، ھەرچەند
كەم نەبوون ئەو ئافرەتانەى لەلایەن داعشەووە گیران و ھەك كۆیلە
مامەلەیان پێوھەرا، لەگەڵ ھەموو ئەوانەشدا خەباتى ئافرەتان
بۆ سەندەوهى مافە زەوتكاروھەكەكانیان بەردەوامە و خانمان
پێیانواپە ھەتا ئیستاش بە بیانووى جۆراوجۆر مافەكانیان
پیشیل دەكرێ و بەرەبەستەكانى بەردەمیان رۆژ لە دواى رۆژ
زیاتر دەبێت و میكانیزمەكانى كارکردن بۆ چۆنیەتى
چارەسەرکردنى كێشەكانیان دەرنەنجامى خواراویان
لێنەكەوتۆتەو، بەشداربووانى ئەم راپۆرتەى
گولان لە دیدگای جیاوازەووە بابەتەكە
ھەلەسەنگێنن.

گولان: كۆمەلەيىتى

دەكرى ئەمەدوئا ھەول بۆ
سەرورەرى مەرفۇق بەدەين، كە تىيدا
ژن و پىياو ۋەك دووېونە ۋەرى
ھاۋبەش بەبىن جىكارى رەگەزى
ۋە بە ئاسوودەيى تىيدا بژىن

رېكخراۋەكانى ئافرەتان
ئەكوردستان و بەخودى
ئەنجومەنى بالاي خانمانىشەۋە
تەنيا ئافرەتانى ناۋ شار بە
ئافرەت دەزانن و ئافرەتانى
گوندو ناحىيە ۋ قەزا
دوورەدەستەكانىيان فەرامۇش
كردوۋە

پىيۈستە كەنئەكانى (تىقى)
چەندىن بەرنامە ئەسەر
ھۆشياركردنەۋە پەرۋەردەيى
خىزانى و تاكى يەكسانىخواز
پىشكەش بكن

لەگەل گزنگرتىن رەگەزى نىو كۆمەلگە. لۇژىك نىيە ئەگەر بلىين رېكخراۋەكانى ئافرەتان كاريان لەو بوارەدا نەكردوۋە، بەلام بەبۇچونم ئەۋەى جىگەى داخە ئاراستەى ھەنگاۋەكان تەندروست و بەبەرنامەۋە پلان نەبوۋە، بەردەۋامبوونى توندوتىژىيەكان گەۋاھى ئەو راستىيەن، لەشوتى ئەۋەى كارەكان باشتەر بگرىن، ئەوان ھۆكاربوون بۆ ئەۋەى ھەردوۋە رەگەز سەنگەر لەيەكتەر بگرن، نەۋەك ھەرىكەيان سنوورى ئازادى و مافى كەسى بەرامبەر لەبەرچاۋ بگرى و ھەرسى ئەو راستىيانە بكات. لەلايەكى دىكەۋە پىموايە ئەگەر ويسىتىش ھەبى لەسەر ھەنگاۋان بۆ باشتەر كردنى رەۋشى مى، ئەۋا رېكخراۋەكانى ئزان لەزۆرئەك لە كەيسەكان ناتوانن پىنەدەنگ، بەلكو پىدەنگى ھەلدەبژىن، ئەگەرىش كەيسەكان بەلاۋە بنرىن، يەككەل لە ھۆكارەكانى ئەۋەيە كە وابەستەى حزب، يان لايەنىكى سياسىن و لەسەرۋەى خۇيانەۋە فەرمان ۋەردەگرن. ئەوان كە تا ئىستا نەياتتوانىۋە لەنىو خۇيان رىك بكون لەسەر بەكارھىنانى دەستەۋازىيەكى يەكگرتوۋ لەناۋھىنانىان بۆ رەگەزى مى، (ئافرەتان – ئزان) چ جاي تواناى گۆرىنى دىدگاي كۆمەلگە بەرامبەر بە رەگەزى مى. لەدوايىدا ئەۋەى شاينى ئامازدەنە، نالېم تەنيا پىيۈستە كار لەسەر دەستەبەر كردنى مافى مى بگرىت، بەلكو پىيۈستەمان بەئاشتەۋايىيە، پىيۈستە كارەكان بەۋ ئاراستەيە بن، كە ھەردوۋە رەگەزى نىرو مى لەگەل يەكتەر ئاشت بگرىنەۋە، ھەرىكەيان سنوورى ئازادى خۇى و بەرامبەر كەى بزانى و لەناخەۋە باۋەرى بۆ دروست بىى كە تاكىكى يەكسانىخواز بىت، لەھەمان كات ئەۋەش بزانى كە ھىچ مەرفۇق خاۋەنى مەرفۇقكى دىكە نىيە، ھەتا مافى ئەۋەى ھەبى ھەر جۆرە توندوتىژىيەكى لەگەل ئەنجام بەدا، خوداى گەۋرە مەرفۇقى دروستكردوۋە سەردەمى كۆيلايەتى مەرفۇق بۆ مەرفۇقىش بەسەر چوۋە».

ئىلھام چايچى چالاكى بواری مافەكانى ئافرەتە و سەرەتا ھىما بۆ ئەۋە دەكات كە

ترىفە ئەحمەد چالاكى كۆمەلى مەدەنىيە و سەرەتا باسى ئەۋە دەكات كە «رۆژى ھەشتى مارس رۆژى بەرەنگار بوونەۋەى ئزانى جىھانە بە رووى ئەۋە ھەموۋ ناعەدالەتى و بىمافى و بە كالا سەير كردنى ئافرەتان، بەتايبەت لە ناۋ گەلانى دواكەۋتوۋى ئاسيا و ئەفرىقا و ولاتانى رۆژھەلاتى بەشيوەيەكى گشتى.» گوتىشى: «ھەشتى مارس لەدايكبوونى دەنگى ناپەزايى ئافرەتانە بە رووى بىقانوونى و بە پلە دوۋ سەير كردنى ئافرەتان، بۆيە لەم رۆژدە ھەموۋ ئزان بە يەك دەنگ داۋاى يەكسانى ھەمەلايەنەى نىوان ئزان و پىياو دەكەن، ئەۋەش بە نەخشەرىگەيەك دەزانن بۆ ھىنانەكايەى كۆمەلگەيەكى تەندروست و پىشكەۋتوۋخواز كە تىدا تاكەكانى كۆمەل بە ئزان و پىياۋۋە لە مافەكانىيان بەھرمەند بن. بەداخەۋە ھەتا ئەمپروش بە زۆر بەشودان و كوشتن و سووتان، و كوشتن لە ژىر ناۋى ناموس و... ھتەد، ھەروەھا نەبوونى ياسا بۆ بەرگرى لە مافەكانى ئزان، يان باشتەر بلىين ياساكانى دژە ئزان، بەشيك لەۋ تراژىدىيە زىندوۋانەن كە ھەر بەردەۋامن. بۆيە لەم رۆژدە ئزان بە يەك دەنگ و لە يەك رىزى پتەۋدا روۋبەروۋى ئەۋە بىمافى، نايەكسانى و پلە دوۋىيە دەبنەۋە لە كۆمەلگە دواكەۋتوۋەكاندا و دژ بەگەندەلى و بەكالا كردنى ئافرەتان لە بازارى بىرەحمى پول و پارەدا دەۋەستەنەۋە، ھەروەھا خەباتە بۆ ھىنانەدنىاي ژيانىكى يەكسان و ئازاد بۆ مەرفۇق و دروستكردنى كۆمەلگەيەكى پىشكەۋتوۋى پىشكەستوۋ بە زانست و ھونەر كە تىيدا تاكەكان بەھرمەند و ئاسوودە بن.»

رۆژنامەنووس خەلىل پالانى سەبارەت بە ھەمان پرس دەلېت: «سەرەتا دەمەۋى بلىم ھەر باشە رۆژىك ھەيە بەناۋى رۆژى جىھانى ئافرەتان، كە رەنگە زۆرئەك لە رېكخراۋەكانى ئافرەتان لەۋ رۆژدە چالاكى ئەنجام بەدن و بىريان بكەۋىتەۋە، كە كارى لەپىشىنەى ئەۋان داكۆكىكردنە لە رەگەزى مى و كار كردنە لەسەر بلاۋكردنەۋەى وشىيارى لەمامەلەكردن

سلبىيە كەي لە ناو كۆمەلگەي ئىمە بەر جەستە بۈۈە. ھەر ۈھا كەنالى تىقىھە كان لە برى رۆلى ھۆشيار كىردنەۈە بگىر، زۆر بەيان رۆلى خراب دەگىر، نىمۈنەي زەق، دراما بىيانىيە كان و ۈرگىر ئانە كانىانە كە بە شىۋەيە كى ناتەندروست دەگىر، زۆر وشەي نەشيارى تىدا بەكار دەھىن. دەگىر ئانە ۈوانە چاۋدېرى بگىر، ھاۋكات كەنالى كانى (تىقى) چەند بەرنامەيەك لە سەر ھۆشيار كىردنەۈە پەرۈدەي خىزانى و تاكى يەكسانىخۈز پىشكەش بگەن. «گوتىشى: «لە كۆمەلگەي ئىمەدا كرانەۈەيەك ھەيە و جىي خۇشالىيە كە كۆمەلگەيەكى فاشىل نىن. لەبەر ئەۈەي چالاكىي رىكخراۈەكانى ئافرەتان و ئزان و كرەنەۈەي بەرپۆبەرايەتییەكانى بەرەنگارىۈۈنەۈەي توندوتىژى دژى ئافرەتان و سەنتەرى رايژكارى خىزان و دادگاي تايبەتمەندى خىزاي و بۈۈنى چەند شەلتەرىك لە ھەرىمى كوردستان وى كىردۈۈە كرانەۈەيەكى باش لە نىۋ كۆمەلگەي ئىمەدا ھەيىت و كوردستان تا رادەيەك لە چاۋ ۈلاتە ەربىيەكان و ۈلاتانى دراوسىمان ئەرک و مافەكان لە روانگەي سىاسى و كۆمەلەيەتى و ۈرەزشى و بەشدارى ئافرەتان لە دامۈدەزگا حزبى و حكۈۈمىيەكان زۆر زياتر بىت و رۆلى بەرچاۋيان لە ناو كۆمەلگەدا ھەيىت.»

فەرىدون بىۋار تۈپزەرى كۆمەلەيەتییە و سەرتا ئامازە بەۈە دەكات كە «رۆژى ھەشتى مارس، ۈەرچەرخانىكى مېژۈۈبى بوو لە بزاقى ئافرەتان بۇ دەستەبەركردنى مافەكانيان. كۆمەلەيەك ئافرەتى بۈير و چالاك لەپىناۈ دەستەبەركردنى مافى ئافرەتان قوربانىيان دا. لەۈۈەي ئەۈ مېژۈۈۈە كۆمەلەيەك رىكخراۈى تايبەت بە ئافرەتان و چالاكۈۈۈ ھاتنە مەيدانەكەۈە بۇ دىژەدان بەۈ بزاف و شۆر شە، بەلام ئەۈەي جىي سەرنجە گۆرپىنى ئاراستەكەۈ بە روالەت كىردنى رۆژى جىھانى ئافرەتانە. ئىستا ۈەك بۇنەۈ يادكردنەۈەي ھەشتى مارس تەنىيا رېۈرەسىمى بۇ سازدەگىر، نەك بۇ پىنداچۈنەۈۈ چىركردنەۈەي ھەنگاۈەكان و باشتى كاركردن و دىيارىكردنى

چالاكان و رىكخراۈەكانى بۈۈرى ئزان، لە دەستىشان كىردنى دىارە، كىشە و بىمافى ئزان لە بۈۈرى جۇراۈچۆر زۆر بە باشى و بەرۈراۈان كارىيان كىردۈۈە. دىارە كاركردن لەسەر ئەم بۈۈرەش پىۈستى بە ھىزىكى چالاك و پىسپۆر ھەيە كە بە خۇشىيەۈە ئزانى كوردستان بە خۇپىگەياندن تۈانىۈۈانە بگەنە ئەم ئاستە، بەلام لە بۈۈرى ياسايى و جىبەجىكردنى كەمۈكۈرى زۆر، چارەسەرى كىشەكانىش زياتر دەكەۈۈتە ئەستۈي دەسەلاتى ياسادانەرو ھىزى جىبەجىكارى ياسا كە حكۈمەتە.»

ھەسىبە سەغىد مامۇستا لە پەرۈدەي سۆران، رايۈايە: «لە ھىچ ۈلاتىكى دىيادا نىيە كە بەرپىسارىتەي لە رەۈشى خىزان، لە ئەستۈي يەك دەزگا، يان يەك فەرمانگە، يان چەند رىكخراۈىكى ئافرەتان و ئزان و كۆمەلگەي مەندى بىت، بەلكۈ ھەمۈۈان لى بەرپىسارى دەن، ئەۈ رىكخراۈانەش تەنىيا رۆلى بەدۈۈادچۈۈن و وشىيار كىردنەۈەي چىن و تۈپزەكان دەگىر و ناتۈۈان لە پەرۈدەكردنى تەندروست و زانستى لە خىزان و كۆمەلگەدا بەتەۈۈۈى كارا بن. واتە كۆي دامەزراۈەكانى حكۈۈمى و ئاھكۈۈمى و رىكخراۈەكانى كۆمەلگەي مەندى و مامۇستايانى ئايىنى و دەزگا مېدىيەيەكان و لەسەرۈۈى ھەمۈۈ دەزگانىشەۈە پەرۈدە رۆلى سەرەكى دەبىنن لە بىيادنانى تاكى تەندروست كە بنەماي خىزانىكى تەندروستەۈ لەئەنجامدا كۆمەلگەيەكى تەندروستىش دروست دەكات. بەلام ئەۈە جىي پىسارىە كە بۇچى كىشە خىزانىيەكان رۈۈ لە زىاد بۈۈنن، بەتايبەت خۇسۈۈۈتاندن و بەزۆرەملىچ بە شوۈدانى كچانى مندال... ۈەتد، لە كاتىكدا ئىمە لە سەردەمى مۇدېرنىزىمدا دەژىن؟ لە دىدى مەۈە ھۆكارەكانى پالئەر بۇ ھەلكشانى ئەم دىياردانە برىتىن لە: سۇشىيال مېدىيا- ئەنتەرنىت ۈەك تۆرە كۆمەلەيەتییەكان كە بەشىۋەيەكى لەناكاۈ ھاتنە ناو كۆمەلگەي ئىمە، بە بىچ ئەۈەي ئىمە ۈەكو حكۈمەت و دەزگا پەرۈدەيەيەكان و تاكى خىزان خۇمان بۇي ئامادەكردىت. بۇيە لەۈ دوۈ لايەنەي سۇشىيال مېدىيا زياتر لايەنە

لە بۈۈرى ياسايى و جىبەجىكردنى كەمۈكۈرى زۆر، چارەسەرى كىشەكانىش زياتر دەكەۈۈتە ئەستۈي دەسەلاتى ياسادانەرو ھىزى جىبەجىكارى ياسا كە حكۈمەتە

ھىچ مۇقىك خاۈەنى مۇقىكى دىكە نىيە، ھەتا مافى ئەۈەي ھەبى ھەر جۇرە توندوتىژىيەكى لەگەل ئەنجام بىا، خۈۈۈ گەۈرە مۇقى دروستكردۈۈۈۈ سەردەمى كۆيلايەتى مۇقى بۇ مۇقىش بەسەر چۈۈە

ئاراستەي ھەنگاۈەكان تەندروست و بەبەرنامەۈ پلان نەبۈۈە، بەردەۈامبۈۈنى توندوتىژىيەكان گەۈۈى ئەۈ راستىيەن، لەشۈۈنى ئەۈۈى كارەكان باشتى بگىر، ئەۈۈۈ ھۆكاربۈۈن بۇ ئەۈۈى ھەردۈۈ رەگەز سەنگەر لەيەكتىر بگرن

كىشەكانى ئافرىتان و ديارىكردىنى
 مىكانىزمەكانى كاركردىن بۆ چۆنىەتى
 چارەسەركردنى كىشە و گىرفتى ئافرىتان،
 ياخود بەرنامەرىپىرى بۆ بلاوكردىنەوى وشىيارى
 و ئاشناكردىنى ئافرىتان بە مافەكانىيان.
 كىشەكە لەوئەدايە كە رىكخراوئەكانى ئافرىتان
 لەكوردستان و بەخودى ئەنجومەنى بالالى
 خانمانىشەوئە تەنىيا ئافرىتانى ناو شار بە
 ئافرىتە دەزانن و ئافرىتانى گوندو ناحىە و
 قەزا دوورەدەستەكانىيان فەرامۆش كىردوئە.
 ئىستا ئەم يادە بۆتە بۆئەيەك بۆ پارەخواردىن
 و پارە خەرجكردىن و لەبەركردنى جلوبەركى
 ئالو والو و دانىشتىنى پىاوان لە رىزى
 پىشەوئە وەرگىرتنى پۆست و پاىە لەلايەن
 ھەندىك ئافرىتەوئە بەناوى خزمەتكىردن
 بەئافرىتان. ئىستا سالانە حكومەتى ھەرىم
 پارەيەكى زۆر بەو ناوئەوئە خەرج دەكات، كە
 نىوئە زىياترى بەھەدەر دەچى و ناچىتە
 خزمەتى ئافرىتانەوئە. ھەر چەندە من
 لەگەل مافى مرۆف و سەروەرى
 مرۆفدام و بروام بە رەگەزىبەستى و مافى
 تاكرەگەزى نىيە. بۆيە دەكرى لەمەودوا
 ھەول بۆ سەروەرى مرۆف بەدىن، كە
 تىيدا ژن و پىاو وەك دووبونەوئەرى ھاوبەش
 بەبى جىكارى رەگەزى و بە ئاسوودەيى
 تىيدا بژىن.

لە سالى ۱۹۷۷ رىكخراوى نەتەوئە
 يەكگرتوئەكان بىرىارى دا كە ۸ى مارس وەك
 رۆژى جىھانى ئافرىتە بە فەرمى بناسرى و
 لەو كاتەوئە ھەتا ئىستا لە ۸ى مارسى ھەموو
 سالىك، ئافرىتانى جىھان ئەم رۆژە بەرز و
 پىرۆز رادەگىرن و لە زۆرىەى ئەو ولاتانەش
 كە ھىشتا مافى ئافرىتان مسۆگەر نەكراوئە،
 ئەو رۆژە دەبىتە رۆژى خۆپىشاندىان و
 نارەزايى دەرىپىن.